محمدی مەلا کریم

دیسانەوەو، هەمیشە

نیازی پاك ئەبێ هەر ڕێی ڕاست بگرێ

ئاگاداری

هەر لەبەر ئەوەی هەویری ئەم باسە ئاو زۆر دەکێشێ . وەك کاکی نووسەری ئەم وتارە لە کۆتایی‌ی نووسینەکەیدا وتوویێتی ، وامان بە چاك زانی لەوە زیاتر نەشێلرێ‌و لە گۆڤارەکەی ئێمەدا . ئیتر دەرگای لە سەر داخرێ .

«کاروان»

دوابەدوای وتارەکەی مامۆستا مەسعوود موحەممەد (کاروانی ژمارە ٣٣) لەمەڕ کارەساتی ناخۆشی ژیانی سیاسیی ڕەمزی نافیع و وتارەکەی من (هاوکاریی ژمارە ٨٠٥) لەمەڕ هەندێ بیروباوەڕی سیاسیی مامۆستا مەسعوود موحەممەد کە لە وتارە باسکراوەکەیا دەربڕیبوون ، مامۆستای بەڕێزم عزالدین فیضی‌یش وتارێکی لە کاروانی ژمارە ٣٨دا بلاوکردەوە هەندێ برگەی‌وای تیابوو بەپێویستم زانی بەسەریانا نەڕۆم‌و لێ‌یان بکۆڵمەوە .

پێشەکی ئەبێ بڵێم زۆر پێ خۆشحاڵم بەوەی ئەو وتارەی مامۆستا مەسعوود موحەممەد باس و خواسێکی سیاسیی وای هێنایە ئاراوە زۆرکەس خۆیان بە ناچار بزانن بکەونە لێکدانەوەو لێکۆڵینەوەی. ئەوەندەی تائێستا بڵاوکرابێتەوە جگە لە وتارەکەی مامۆستا مەسعوودو وتارەکەی من، سێ وتاری تر لەم بابەتەوە بڵاوکراوەتەوە. وەك زانیویشمە گۆڤارو رۆژنامە کوردی یەکانمان چەند وتاری تریشیان لایە، ئومێدم وایە دەرفەتی بڵاوکردنەوەیانیان بێ و بڵاویان بکەنەوە، چونکە بابەتی وا بۆ ژیانی سیاسیمان شتێکی هێجگار بەکەڵکەو، ئەتوانێ بۆ هەنگاو هەڵهێنانەوەی ئێستاو لەمەولای گەلی کوردمان رێ پێشاندەرێکی شایان و لێ هاتوو بێ. هەروەها بابەتەکە لە گەلێ کۆرو کۆمەڵی دانیشتنی رۆشنبیران و ئاگادارانیشا زۆری لێ کۆڵراوەتەوە. سەرەرای ئەوە من خۆیشم دوو نامەم لە هەندەرانەوە بۆ هاتووە، یەکێك لە سویدەوە لە برادەرێکی ئاگاداری بابەتەکەوەو، یەکێکیش لە ئەڵمانیای فیدراڵەوە لە برادەرێکی کەوە کە بەهۆی بڵاوکردنەوەی ئەم وتارانەوە کتێبە ئەڵمانی یەکەی پەیدا کردووەو خوێندوویەتیەوەو، لەوەوە بەجۆرێکی تر لە مەسەلەکە گەیشتووە. بۆیە لێرەدا هیوای خۆم بۆ ئەم برادەرە دەرئەبڕم کە ئەگەر دەرفەتی بێ کتێبی ناوبراو یا هیچ نەبێ ئەو بەشەی پێوەندی بەم مەسەلەوە هەیە بکا بە کوردی یا بە عەرەبی و، هەر بەم بۆنەیەوە جارێکی تریش دووبارەی ئەکەمەوە خۆزگە چ ئەو برادەرەو چ برادەرانی تری دوورولات کە شارەزایی یەکی باشیان لە یەکێ لە زمانە بێگانەکان پەیدا کردووە، هەریەکەیان لەئاستی خۆیەوە ساڵی کتێبێکی سەبارەت بەکوردی، بێگانانمان بۆ وەرگێرێتە سەر کوردی یا یەکێ لەو زمانانەی هەر هیچ نەبێ بەشێکی گەلی کوردیان پێ ئاشنان.

جا با بچینەوە سەر ئەسڵی بابەت:

مامۆستا عزالدین ئەڵێ: «کاك محەممەدی مەلا کەریم وای بۆچووە کە رەمزی بەتەنیایی ئەم پەیمانەی لەگەڵ حوکوومەتی ئەڵمانیادا بەستووە. کەچی ناچێتە هیچ عەقڵێك کە کاك رەمزی بەتەنیایی و سەربەخۆ ئەم کارەی کردبێ، بێ ئەوەی کەسانی تری لەگەڵ بێ و هانیان دابێ و پاڵیان پێوە نابێ...».

کەواتە مامۆستا عزالدین دڵنیایە رەمزی نافع بەتەنها خۆی ئەم کارەی نەکردووەو کۆمەڵێکی لەگەڵ بووە، واتە کۆمەڵێکی رێکوپێك (یا بە واتەیەکی تر حیزبێکی سیاسی) لە کوردستانا بووە هاوکاریی لەگەڵ ئەڵمان کردووەو بۆ سوودی ئەوان جووڵاوەتەوە، یا ئەوپەرەکەی بڵێین بەڵێنی هێنانەدیی ئاواتەکانی کوردی لێ وەرگرتوون و بەرانبەر بەو بەڵێنە (کەهیچ نەبێ نە بووە بە بەیانێکی رەسمی و نە لە هۆیەکانی راگەیاندنا بە جیهان راگەیەنراوە) ئەم پێشەکی دەستی لەگەڵ خەفیەکانی ئەو تێکەڵ کردووەو کەوتووەتە کار.

بێ گومان من ناڵێم شتی وا مومکین نی یە رووی دابێ و، لام وانی یە هەرگیز ناشێ کوردستان کۆمەڵێکی وای تیا بووبێ، یا هەر (في سبيل الله) سەر بە نازی بووبێ یا لەپێناوی کوردایەتیدا دەستی لەگەڵ تێکەڵ کردبێ، چونکە هەرچۆن بێ کوردستانی ئەو سەردەمە، وەك کۆمەڵێکی پاشکەوتووی گرفتاری رژێمی ئیمپریالیزم و دەرەبەگی، زیاتر لە ئێستا کەسانی وای تیا بووە ئامادە بن بەرانبەر بە پاشخوانەیەکی سەر سفرەی هەر ئیمپریالیزمێك بێن بە نۆکەری، هەروەکو نەتەوەپەرستو نیشتمانپەروەری ساویلکەی لە سیاسەت نەگەیشتووی وایشیا بووە لای وابێ مەرحەبایەك و دوو قسەی خۆش و دوو بەڵێنی بۆشی ئیمپریالیزم مافی دیاری کردنی چارەنووسی گەل و وڵاتەکەی بۆ دابین ئەکاو کەواتە پێویستە ئەمیش پیاوەتیی لە بەرچاو بێ و ئەو چی لێ ئەوێ بۆی بکاو، کە مەسەلەکەش بڕایەوەو ئەو بە

مرازی خۆی گەیشت ، ئەم خۆیو گەلی (دەس لە گونان بەتاڵتر) بکەونە سەر ساجی عەلیو موفلیسو ڕووتو ڕەجاڵ بمێننەوە .

بەلاّم بە هیچ کلۆجێ لە مەسلەحەتی هەڵسەنگاندنی ڕەمزی نافیعی جوانەمەرگ نی‌یە ئەندامی کۆمەڵێکیوا بووبێو کەسانیتری لەگەڵ بووبێ پێکەوە لەگەڵ نازی ڕێك‌کەوتبن ، چونکە ئەمە بەلای نیازی پاکدا ناشکێتەوە . ڕەمزی ئەگەر کەسیتری لەگەڵ بووبێ ، بێگومان ئەبێ پێش ڕێکەوتنیان لەگەڵ نازی چەند جار ئەمدیوو ئەودیوی مەسەلەکەیان هەڵدابێتەوەو لێی‌کۆڵیبنەوەو ئەوەیان هێنابێتەوە بەرچاو کە ئەڵمانیا چیی ئەکردو بەتەمای چی بوو و چۆن ئەوەی تلپی تەڕی پێشکەوتخوازیی تیابووبێ لە جیهانی ئەو سەردەمەدا دژی نازیو فاشی بووەو لەڕووی ئەو جەنگە تاوانبارانەدا تێکۆشاوە کە ئەڵمانیا نابوویەوەو جیهانی تێوە گلاندبوو . جا ئەگەر وەك وتم وا لە مەسەلەکە وردبووبنەوەو هیچ گوێیان بە تاوانە جیهانی‌یەکانی ئەڵمانیا نەدابێو بێ‌ڕەچاوکردنی سیاسەتی ئەڵمانیا هاوکارییان لەگەڵ کردبێ ، دیارە ئەبێ کەسانێکیوا بووبن هیچ گوێیان بە مەسەلەی شەڕو ئاشتیو ئازادیی گەلانو داگیرکردنی جیهان نەدابێ ، کە ئەمە یا نیشانەی خۆفرۆشتنە یا ئەگەر وایش نەڵێین لای کەمی نیشانەی نەفامیو سادەلەوحی‌یە ئەگەر بەتەمای شتێ بووبن لە ئەڵمانیاوە بۆکورد ، چونکە ئەو – واتە ئەڵمانیا – ئەگەر هەڵوێستی بەرانبەر هەموو جیهان ئەوەبووبێ کە دیویانە ، ئەبوو هەڵوێستی بەرانبەر بە کورد چی بێو ، چۆن بەهیوا بن ئازادییان بۆ بخاتە سەر سینی‌یەکی زێڕینو پێشکەشیان بکا ؟ ! خۆ ئەگەر بەتەمای هیچیش نەبووبنو هەر لە (پیاوەتی)ی خۆیان خزمەتیان کردبێ ، ئەوە دیارە لە هیچە خۆیان کردووە بە فیدایيو کەوڵسووری بەر لەشکری ئەڵمانیا .

خۆ ئەگەر لێکیشیان نەدابێتەوەو هەروا بە سەرەڕۆیی ملیان پێوە نابێ ، ئەوەیش هەر بەرلقێکی ئیحتیمالەکەی پێشوو ئەکەوێ کە نەفامیو تێ‌نەگەیشتنەو ، بە هیچ جۆرێ لە فەرهەنگی کوردایەتیو نیشتمانپەروەریدا جێی نابێتەوە .

من کە وا باسی ڕێکەوتنەکەی ڕەمزیم لەگەڵ ئەڵمان کردووە کە «پەیمانێکی ناهاوسەنگی نێوان تاقە لاوێکی کوردی دڵسۆزو ئەڵمانیای خوێنڕێژو شەڕفرۆشو ئەورووپا داگیرکەرو کاولکەر» بووە ، لە چوارچێوەی ئەوەدا واموتووە کە بەڵگەیەك بەدەستەوە نەبوە وابگەیەنێ کارەکە کاری کۆمەڵێکی ڕێکوپێك بووبێو ، بە بێ‌بەڵگەیش قسەکردن ڕەوا نی‌یە . لە لایەکی‌کەیشەوە مەبەستم بووە تا پێم‌بکرێ نەهێڵم نیشتمانپەروەریو نەتەوەپەرستیی ڕەمزی نافیع لەکەدار بێ ، چونکە وەك پێشتر وتم ئەگەر کارەکە کاری کۆمەڵێك بووبێ ، مەسەلەکە زۆری لێ ئەگۆڕێ . بەلاّم مامۆستا عزالدین ، بەداخەوە ، کە ویستوویە لەوەندە زیاتر بە بالآی ڕەمزی ببڕێ کە من بە بالآم بڕیبوو ، ئەو ئیحتیمالی خاوێنیو بێگەردی‌یەیشی لێ سەندەوە !

ئەوەیش بلێین کە مادەم تائیستا لە کتێبو گۆڤارو ڕۆژنامەکانو لە بیرەوەریی ئەوانەدا لەو سەردەمەدا بە سیاسەتەوە خەریك‌بوون لە هەولێر ، هیچ شتێ دەرنەکەوتووە نیشانەی هاوکاریکردنی تاقمێکی ڕێکوپێکی سیاسیی کورد بێ لەگەڵ نازی ، هەرئەوە ئەمێنێتەوە ئەگەر کۆمەڵێك بووبێ بە کاروبارییاوە خەریك بووبێ ، تەنها کۆمەڵێك بووبێ بۆ پارەو پوولو دەسکەوتی دنیا هەڵسووڕابێ . وەك وتوویشمە من هەر لە سەرەتاوە ڕێگای ئەوەم گرتووەتەبەر هەوڵبدەم کاری ڕەمزی نافیع لە دەرەوەی ئەم ڕێبازەوە لێك‌بدەمەوەو هەمیشە ئەوەم لە بەرچاو بووە لاوێکی سەر بە نەتەوەیەکی چەوساوە لەپێناوی دەسخستنی مافی نەتەوەکەیا خۆی بە هەزار دارو بەردا ئەداو هەزار ڕێگای ڕاستو چەوت ئەگرێتەبەر .

کە لەمە بووینەوە ، ئەبێ لەلاوە ئەو پرسیارەیش بکەین کە مامۆستا عزالدین پشت بە چ بەڵگەیەك ئەڵێ : «ناچێتە هیچ عەقڵێکەوە ڕەمزی بەتەنیاو سەربەخۆ ئەم کارەی کردبێ» چونکە لە عەقڵ‌و مەنتیقدا هیچ زەروورەتێکی‌وا نی‌یەو زۆرباش ڕێی تێ‌ئەچێ کارەکە تەنها بۆچوونی خۆی بووبێ‌و ، وەك ڕوونیشم کردەوە هەر ئەوەش لە مەسڵەحەتی ڕەمزی‌یە بۆ بڕیاردان بەسەر هەڵوێست‌و بیروباوەڕیاو ، هەرچەند ئەیشگونجێ کەسی لەگەڵ بووبێ ، بەڵام ئەمە تا بە بەڵگە ئیسبات نەکرێ نابێ بە ماڵ .

لە لایەکی کەوە ، مامۆستا عزالدین چ پێش ئەو بڕگەیەی من لەم وتارەدا گێڕامەوەو چ پاش ئەو بڕگەیەیش بەدرێژی‌و بەبەڵگەوە باسی ئەندامەتیی ڕەمزی ئەکا لە پارتیی هیوادا . جا بمانەوێ‌و نەمانەوێ ئەمە لەخۆیەوە ئەکێشێتەوە بۆئەوە کە بڵێین پارتیی هیوا پاڵی بە ڕەمزی‌یەوە ناوە ئەم کارە بکا . من خۆم نامەوێ وابڵێم ، بەڵام نایشتوانم مەعنای قسەکانی مامۆستا عزالدین وا لێ‌نەدەمەوە . کەچی پارتیی هیوا وەك پارتی‌یەکی نەتەوەپەرستی کورد کە وەچەیەکی بەرفراوانی لە تێکۆشەران بۆ بزوتنەوەی سیاسیی کورد پێگەیاندو زۆر لە ئەندامەکانی لەوەپاش چوونە ڕیزی پێشەوەی پارتی‌یە پێشکەوتنخوازەکانی کوردەوە کە پاش بڕانەوەی جەنگی دووەم دامەزران‌و ، سەرۆکەکەیشی بە هەموو شکۆو سەربەرزی‌یەکی نیشتمانی‌یەوە ژیانی خۆی تادوایی بەسەربرد ، ئا ئەم پارتی‌یە ئەگەر لەلایەن هەندێ‌کەسەوە تۆمەتێکی پێوەند بە بێگانەوەی درابێتەپاڵ ، یا وردتر بیڵێین درابێتە پاڵ هەندێ لە ئەندامان‌و بەرپرسانی ، بە هیچ ڕەنگێ تۆمەتی نازی‌یەتی نەبوە ، تۆمەتی پێوەند بە ئینگلیزەوە بووە کە بەش‌بەحاڵی من ئەگەر ڕاستیش بێ لام سەیرنی‌یە ، چونکە لەو سەردەمەدا نیشتمانپەروەری‌وا زۆر بوون کە لایان وابووە بێ پشت‌بەستن بە بێگانە کار مەیسەر نابێ‌و لە هێزی جەماوەرو ڕاپەڕینی کۆمەڵانی گەل نەگەیشتبوون‌و نەئەچوە مێشکیانەوە .

مامۆستا عزالدین فیضی لە وەڵامی ناڕەزایی دەربڕینی منا لە هاوکاری‌کردنی ڕەمزی (یا هەرکەسی‌تر) لەگەڵ ئەڵمانە نازی‌یەکان ، وەك بڵێی پاساوی ئەو هاوکاری‌یە بدات ، گەڕاوەتەوە بۆسەر باری دەروونی جەماوەر کە لەبەر ڕقی زۆرو خەستیان لە ئینگلیز ئەڵمانیان خۆش‌ویستووە . من وەنەبێ ئەم ڕاستی‌یە نەزانم‌و لەم بەڵگەیە نەگەم‌و تۆزێ پێشتریش وتم بەلامەوە سەیر نی‌یە بەشێ لە نیشتمانپەروەران لە وڵاتانی پاشکەوتوودا وابزانن هاتەدیی ئاواتی نەتەوەیی لە ڕێگای دەوڵەتێکی گەورەوە نەبێ نابێ ، بەڵام میزاجی جەماوەر هەر لەبەرئەوەی میزاجی جەماوەرە نابێ بە ڕاست‌و ، ڕۆشنبیری وریا هەڵوێستی هەڵەی جەماوەر ناکا بە بەڵگەی ڕاستیی ئەو هەڵوێستە . گەلانی جیهان هەزاران ساڵ شوێنی هەڵەکەوتوون‌و بەگوێرەی بیروباوەڕی هەڵە جووڵاونەتەوەو ئێستاش تا ڕادەیەکی زۆر لە گەلێ شوێنی جیهانا بیری چەوت‌و هەڵە جەماوەر ئەبابەڕێوەو ناهێڵێ لە سوودی ڕاستەقینەی خۆیان بگەن . بەڵام ئەوانەی ئەرکی تێکۆشان بۆ دەس‌خستنی مافی گەل ئەگرنە ئەستۆ ، ئەبێ لەم پلەیە باڵاتر بن‌و دۆست‌و دوژمنی ڕاستەقینە بناسن‌و بەگوێرەی ئەو لێکدانەوەیە هەڵسووڕێن .

جەماوەری کوردستانی عێراق لەو سەردەمەدا کە ئێستا باسی لێ‌ئەکەین ، تێکڕا دژی ئینگلیز بووە ، بەشێکی لەبەر ئایین‌و بەشێکی بەهۆی هوشیاریی سیاسی‌یەوەو هەموویشی سەرچاوەکەی ئەگەڕێتەوە بۆ یەك‌نەکەوتنی مەسڵەحەتی گەل‌و ئیمپریالیزم . ئەم دژایەتی‌یە ڕاست‌و بەجێ بووە ، بەڵام بەشێکی زۆریش لە جەماوەر لە داخی ئینگلیز دۆستی ئەڵمان بووەو حەزی بە سەرکەوتنی کردووە . لەوانەیە کەسانێکیش لە سنووری حەزو خۆشویستن دەرچووبن‌و لەدژی ئینگلیز هاوکاری‌یان لەگەڵ ئەڵمان کردبێ ، بەڵام ئێمەی هوشیار نابێ هەر لەبەرئەوەی ڕقەکەی جەماوەر لە ئینگلیز ڕاست‌و بەجێ بووە ، ئەڵمان خۆش‌ویستنەکەشیان بە ڕاست‌و بەجێ بزانین . لە

سیاسەتیشدا هەروەك لە هەر مامەڵەیەكی ئابووریدا هەر حیسابی سوودو زیان لێك ئەدرێتەوە. بەگوێرەی ئەم لێكدانەوەیەو بۆ ئەو ڕۆژە، وەستان لەو بەرەیەدا كە ئینگلیزی تیا وەستاوە، سوودی چ نیشتمانو چ مرۆڤایەتیی تیا بووە نەك لە بەرەی ئەڵمانا وەستان، چونكە هەرچۆن بووبێ ئینگلیز ئیمپریالیزم بووە كە بەرزترین پلەی سەرمایەداری‌یە، بەڵام ئەڵمان فاشی بووە كە فاشیزم دڕندەترین پلەی ئیمپریالیزمە. من گلەیی ئەوەم لە ڕەمزی نەكردووە كە ڕقی لە ئینگلیز بووەوە نەموتوە ئینگلیز كە خۆی بە دیموكراتی دائەنا ئیمپریالیستو وڵاتان داگیركەرو گەلان دیلكەر نەبوە، چونكە دیارە نەویستنی ئیمپریالیزمی ئینگلیز نیشتمانپەروەری‌یە. من بەوە ناقایلم كە ئینگلیزت نەوێ، بتەوێ ئەڵمان بێنیتەجێ، لەكاتێكا كە ئەڵمان گەلێ لە ئینگلیز پڕمەترسی‌تر بووە.

هەر لەم مەودای باسكردنی ڕقی جەماوەرەدا لە ئینگلیز مامۆستا عزالدین بەپێچەوانەی ئەوەی كە هەر خۆی ئەیگێڕێتەوە كە جەماوەر لە هەولێر چەپڵەیان بۆ سەربازی ئەڵمانی لێداو لەخۆشی‌یاندا دەسیان‌كرد بە سەڵەوات لێدان، دەشڵێ «هەرچەندە دەشیانزانی ڕژێمی ئەڵمانی ڕژێمێكی دیكتاتۆریو ئیمپریالیزمی‌یە». بەڵام نەخێر، جەماوەری ئەو سەردەمەی عێراق ئیمپریالیزمی بە ئینگلیزی داگیركەرا ناسیوەو، هیچ وشیاری‌یەكی – وەك جەماوەر – لەبارەی ئەڵمانیاو نازیەتو دیكتاتۆریەتەوە نەبوە، ئەگەر هەیبوایە ئەوەندە نەفام نەئەبوو حەزبكا ئینگلیز لاچێ نە وئەڵمان بێتەجێ، هەوڵی ئەدا خۆی خاوەنی كاروباری خۆی بێو نە ئینگلیزو ئەڵمانی بەسەرەوە نەبێ

جەماوەر تەنها لەڕێگەی ڕادەیەكی هەستكردنی بە برسی‌یەتیو نەخۆشیو كڵۆڵیی خۆیەوە گەیشتبوە ئەوە كە ڕقی لە ئینگلیز بێ چونكە ئەیزانی حوكمی لە دەستی ئەودایە، كەواتە ئەو بەرپرسی بەدبەختی‌یەتی. هەر لەم ڕێگایەشەوەو وەك ئەڵێن «دوژمنی دوژمنم دۆستمە» كە ئەیبیست ئەڵمان ڕقی لە ئینگلیزە ئەڵمانی خۆش‌ئەویست. ئیتر خۆی هیچ چاكەو خراپەیەكی ئەڵمانی نەئەزانی. پڕۆپاگاندەی كرێگرتەكانی نازی‌یش لەولاوە بوەستێ كە بە شانوباڵی ئەڵمانیایانا هەڵئەداو جۆرەها درۆی شاخداریان بۆ هەڵئەبەست بۆ خۆشەویستكردنی.

مامۆستا عزالدین هەلی ئەم وتارەی بە دەرفەتێكی لەبار زانیوە بۆ لێدوانی مەسەلەی كۆماری مەهابادو تاوانباركردنی ئەوانەی ئەو بە بەرپرسی لەناوچوونی ئەو كۆمارەیان ئەزانێ. بەڕاستی من هیچ پێ‌خۆشحاڵ نەبووم بەوە كە مامۆستا ئەم مەسەلەیەی هێنایە ئاراوە كە لە دوورو نزیكەوە پێوەندی بە بابەتی كێشەی سەرجەمی وتارەكانەوە نی‌یە. هێنانەناوی ئەم باسە وەك بڵێی هەر بۆ ئەوە بێ خاڵێكی‌وام لەسەر بدۆزێتەوە پێی «بیەزێنم»و «بدرێنم بەزەویدا».

بەڵام من خۆمو مامۆستا عزالدین هەرگیز لە دوو بەرەی بەرانبەری یەكا دانانێمو لاشم‌وایە ئەم لەسەرهەڵدانەی مامۆستا بۆ ڕەمزی نافیع زیاتر بەنیازی پیشاندانی وەفا بووە بەرانبەر دوستێكی كۆن تا ئەوەی داكۆكی كردن بێ لە هەڵوێستێك، هەرچەند من خوانەخواستە شتێكی‌وام بەرانبەر بە ڕەمزی نافیعی بە بۆچوونی خۆم نیشتمانپەروەری نەتەوەپەرستی دڵسۆزی جوانەمەرگ، نەوتوە پێویست بكا دۆستانی كۆنو نوێی لەسەری هەڵدەنێو لەسەری بكەنەوە.

هەروا پێم خۆش‌نەبوو ئەم بابەتە بەتایبەتی بێنێتە ئاراوە، چونكە زۆر چاك ئەزانێ ئەمڕۆ من مەودای ئەوەم لەڕوودا بەرەڵا نی‌یە ئەم مەسەلەیە وەك لێی تێگەیشتووم شی‌بكەمەوەو هەمووڕوویەكی یەكالا بكەمەوەو ئیسپاتی بكەم ئاخۆ ڕاستە ئەولایە بەرپرسە لە سەرەنجامی تراژیدیایی ئەو كۆمارە كۆرپەیەی كورد؟ ئەگەر ماینو بارێكی لەبارترم بۆ ڕەخسا ئەوكاتە گەڕانەوەیەكمان ئەبێ بۆ ئەم مەسەلەیەو گەلێ مەسەلەی تر كە

لەئەنجامی چاوورِاوی کۆنەپەرستانو نۆکەرانی ئیمپریالیزمدا دڵو دەروونی گەلێ کەسی دڵسۆزو خاوێنو نیشتمانپەروەر لەئاست دۆستێکی هەمیشەیی گەلەکەمان کرمێ کراوە .

مامۆستا عزالدین لە برگەیەکی ترا بەرپەرچی بۆچوونەکانم بەوەئەداتەوەو هاوکاریکردنی رەمزی لەگەڵ نازی بەوە پاساوئەدا کە من خۆم وتوومە سۆڤیەت پەیمانێکی دەس‌درێژی نەکردنە سەریەکی لەگەڵ ئەڵمان مۆرکردو ، ئەڵێ : بۆچی ئەوەی بۆ سۆڤیەت رەوایە بۆ رەمزی نافیع رەوا نی‌یە ؟

منیش ئەڵێم : لەبەر هۆیەکی زۆر سادەو ئاشکرا ، کە ئەوەیە مەبەستی سۆڤیەت ئەوەبوو بە بەستنی ئەو پەیمانە رێگا لە ئەڵمان بگرێ کە هێرشی بێنێتە سەرو وڵاتەکەی داگیرکا ، تا خۆی کۆکاتەوەو ئامادەی دوارۆژ بێ ئەگەر شتێکی ناخۆش رووی‌داو ، ئەگەر ئەو پەیمانە بگەیشتایەتە ئەنجام بە هێنانەدیی ئەو مەبەستە ئەگەیشتە ئەنجام کە نە زیانی تیایە بۆ کەس‌و نە دەسدرێژی کردن بۆ سەر خاکی کەس . بەڵام «پەیمانەکەی» رەمزی نافیع ئەگەر بگەیشتایەتە ئەنجامو ئەڵمان بە یارمەتیی شۆرشێکی کورد دەسی بگەیشتایەتە کوردستانو هەردوو وڵاتی عێراق‌و ئێران ، ئەم وڵاتانە ئەکەوتنە ژێر چنگی نازی‌و لەوانەبوو مێژووی جیهانو بارو دۆخی جەنگ بۆ ماوەیەکی درێژ بەلایەکی ترا بکەوتایەو درندەترین ئیمپریالیزم بۆ چەند ساڵێك بوایە بە خاوەنی رۆژهەڵاتی نزیك‌و ناوەراست . لام‌وایە ئەمەیش بەسە بۆ بەرەوانەزانینی دەست تێکەڵ‌کردنی هەرکەس لەگەڵ نازی لەژێر هەر پەردەو دروشمێکا بێ .

لێرەدا قسەیەك دێتە پێشەوەو جێگەیەتی بیڵێم . ئەویش ئەوەیە سۆڤیەت بەو هەموو هێزەیەوە کە سەرەنجامیش هەر ئەوبوو بە پشت‌شکێنی راستەقینەی نازی ، نەیتوانی ئەوە بۆ خۆی مسۆگەر بکا کە ئەڵمانیا هێرش نەباتەسەری ، لەگەڵ ئەوەیشدا کە پەیمانی دەسدرێژی نەکردنە سەریەکیان لەنێوانا هەبوو و هێشتا ماوەی پەیمانەکە نەبرابووەوە ئەڵمان پەلاماری دا . جا ئەبوو رەمزی نافیعی کوردی بێ‌کەسی بێ‌دەر چیی لە ئەڵمان دەسگیر بوایە ئەگەر نەوتی کەرکوك‌و رێگای ئازووقە بۆ سۆڤیەت ناردنی ئەمەریکای بخستنایەتە ژێردەست ؟ بێ‌گومان ئەنجامی لە ئەنجامی شەریفی مەککە شەریفتر نەئەبوو کە شۆرشی دژی عوسمانیی بۆ سوودی ئینگلیز لە عەرەبستانا هەڵگیرساندو سەرەنجام بە هەناسە ساردی لە قوبروس سەری‌نایەوەو بە هەزار هەوڵ‌و پەلاتیقە دوو گەز خاکی گۆری لە قودس پێ‌برا .

لەگەڵ ئەم هەموو رەددو بەدەڵ‌و بەڵگە هێنانەوەو بەڵگە بەرپەرچدانەوەشدا بۆ ئاشکرایی رێگای دەمەتەقێ ئەبێ ئەوە بڵێم رەوایی‌و نارەوایی هیچ کارێ موتڵەق نی‌یەو ، ئەو مەسڵەحەتەی مرۆڤ داکۆکیی لێ‌ئەکا بریاری رەوایی یا نارەوایی **هەرهە** لۆیستێك ئەدا . من کە لەم مەسەلەیەدادژی هاوکاریم لەگەڵ نازی ، لەوەوە هەنگاو هەڵدێنمەوە کە سوودی خۆم لە سوودی بزووتنەوەی ئازادی‌بەخشی گەلانو رزگارکردنی مرۆڤایەتی لە جەنگ‌و ئیمپریالیزمدا ئەبینم‌و ، ئەوەی بە رەوای ئەزانم لەم رێگایەوە بە رەوای ئەزانم‌و ئەوەی بە رەوای نازانم هەر لەم‌رێگایەوە بە رەوای نازانم . ئەوانەیش کە هاوکاری لەگەڵ نازی بە رەوا ئەزانن ، ئەگەر بیشڵێن لەگەڵ بزووتنەوەی ئازادی‌بەخشی گەلانو رزگارکردنی مرۆڤایەتین لە جەنگ‌و ئیمپریالیزم ، بە رەزامەندی‌یەکەیان لە هاوکاری کردن لەگەڵ نازی ، بێ‌یانەوێ‌و نەیانەوێ ، داکۆکی لە سوودی نازی ئەکەن . خۆ ئەگەر ئەوەیش نەڵێن ئەوە هەر هیچ !

دوا قسەم ئەوەیە ئەم هەویرەی ئەم چەند کەسە کەوتووینەتە شێلانی ، ئاو زۆر ئەکێشێ‌و لە هەرچیی زیاتر پێویستی بە بێ‌پێچ‌وپەنایی‌و بەرچاو روونی‌یە . بۆیە تکام ئەوەیە هەرکەس ئەیەوێ تیا بنووسێ ، بیرو رای خۆی بەتەواوی‌و پوختی‌و روونی دەربرێ ، تا جەماوەریش کەڵکێکی راستەقینە لە دەمەتەقێکەمان وەرگرێ .